



OPETUSSUUNNITELMATYÖ
JAPANILAINEN PUJOTTELUKNIKKKA
TILKKUTYÖKURSSIIN

Kaarina Leskinen

**Kehittämishankeraportti
Marraskuu 2006**



**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Leskinen, Kaarina	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 30	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus <input type="checkbox"/> Salainen _____ saakka	
Työn nimi Opetussuunnitelmatyö Japanilainen pujottelutekniikka tilkkutyökurssiin		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja(t) Vänskä, Kirsti		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Tämän japanilaisen pujottelutekniikka tilkkutyökurssin kehittämishankkeen olen tehnyt oman työn kehittämiseen Outokummun kansalaisopistossa. Japanilainen pujottelu on uusi tekniikka, noin seitsemän tuntia kestävä opintokokonaisuus osana tilkkutyökurssia. Tilkkutyökurssiin kuuluu erilaisia tekniikoita kuten hirsimökki-, kaitale-, taittelu-, kalanruoto-, crazy- tekniikka ja japanilainen pujottelu. Opintojen tavoitteena on laajentaa opiskelijoiden tilkkutyötekniikoiden osaamista. Tavoitteena on, että opiskelijat saisivat perustietoa ja taitoja erilaisista tekniikoista ja niiden käyttömahdollisuuksista sekä materiaalin ja värin sopivuuksista toisiinsa niin , että työstä tulisi mahdollisimman tarkoituksen mukainen ja esteettisesti kaunis. Olen tuottanut kirjallisen opetussuunnitelman tilkkutyökurssiin, oppimateriaalina monisteet japanilaisesta pujottelusta sekä kuva materiaalia pujottelusta.		
Avainsanat (asiasanat) Tilkkutyö, japanilainen pujottelu		
Muut tiedot		

Author(s) Leskinen, Kaarina	Type of Publication Development project report	
	Pages 30	Language Finish
	Confidential Until <input type="checkbox"/>	
Title Japanese patchwork		
Degree Programme		
Tutor(s) Vänskä, Kirsti		
Assigned by		
Abstract I have made this course of Japanese patchwork to develop my own teaching work in Outokummun Kansalaisopisto. Japanese patchwork is a new technique and it creates seven hours element to the patchwork course. Main goal is to teach how to use wide range of patchwork techniques and give basic knowledge and skills how to harmonize colours and materials to get best possible results. I have produced curriculum about Japanese patchwork including introduction handouts and pictures for guidance.		
Keywords Japanese patchwork		
Miscellaneous		

Sisältö

1 JOHDANTO	5
2 YLEISKUVA KANSALAIISOPISTOSTA	7
3 TILKKUTYÖKURSSIN TAVOITTEET	10
4 TILKKUTYÖN KURSSISUUNNITELMAN LAADINTAAN VAIKUTTANEITA PERIAATTEITA	11
4.1 TEHTÄVÄ JA ARVOLÄHTÖKOHDAT	11
4.2 IHMISKÄSITYS	11
4.3 TIETOKÄSITYS	12
4.4 OPPIMISKÄSITYS	13
5 ARVIOINTI	14
6 POHDINTA	16
LÄHTEET	
LIITTEET	
LIITE 1. Tilkkutyökurssi	
LIITE 2. Kuvaesitys ,japanilainen pujottelu	

1 Johdanto

Kehittämishankeeni aihe sai alkunsa kansalaisopiston tekstiilityön tarpeesta tuottaa tilkkutyökurssille uusi työtekniikka ja materiaali. Kun kurssitoivomuksissa esiintyi toive japanilaisesta pujottelusta, päätin ottaa asiasta selvää. Materiaalia oli saatavilla tosi niukasti. Saatavilla oli vain yksi kirja ja sekin japaninkielinen. Kirjan värikkäät kuvat ja selkeys toivat esille pujottelun työtavan. Tuttua siellä oli palttinapujotus.

Kiinnostus tilkkuompelua kohtaan on voimistunut kymmenen vuoden aikana. Tilkkuompelu on saanut uusia ulottuvuuksia. Tilkkutyössä mosaiikkimaiset kuviot kiehtoivat monien mieltä, toisaalta kiinnostus kohdistuu monimutkaisiin geometrisiin malleihin.

Työtä on alettu arvostaa ja osittain rinnastaa kuvataiteeseen samoin kuin muitakin taidekstiilejä. Yhdysvalloissa ilmiötä kutsutaan art quilt – liikkeeksi.

Kansalaisopistotoiminnalla on väestön ikärakenteen muuttuessa, aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen merkityksen lisääntyessä kuin myös eläkeikäisen väestön lisääntyessä huomattava merkitys koulutusjärjestelmän osana. Eriyisen suuri merkitys kansalaisopistotoiminnalla on maaseudulla, koska aikuiskoulutustarjontaa ei ole tai se on vähäistä.

Opiskelu kansalaisopistossa on vapaata ja vapaaehtoista, osanottajat päättävät itse osallistumisestaan ja valitsevat itse aineet ja kurssit. Kurssilaiset vaikuttavat opintojen suunnitteluun ja sisältöön. Opiskelu on vapaatavoitteista eli ei ole opintosuunnitelman tai todistusten ohjaamaa. Lähtökohtana on opiskelijoiden omat tarpeet ja kokemukset. Kurssitarjonta on monipuolista samoin työmenetelmät. Kansalaisopisto pystyy vastaamaan nopeasti koulutustarpeisiin ja tarjoamaan uusia, joustavia opiskelumuotoja.

Opetussuunnitelma on koulutuksen järjestäjän laatima ja hyväksymä, hallinnollinen ja julkinen asiakirja. Se sisältää kaikkia koulutusaloja ja tutkintoja varten yhteisen osan ja tutkinnoittain eriytyvät osat. Opetussuunnitelma sisältää koulutuksen järjestäjän itse ja yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tarjoamat opinnot. Siinä tar-

kennetaan tarpeen mukaan alueellisten ja paikallisten tarpeiden pohjalta opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen opintojen tavoitteet, sisällöt ja arviointikriteerit.(Hätönen,2006,21)

Opetussuunnitelmalla on tiedottava ja markkinoiva tehtävä. Se on julkinen asiakirja, jonka perusteella muodostuu oppilaitoksen julkinen kuva, imago. Opetussuunnitelma on tiedottava merkitys mm. silloin, kun opiskelijat valitsevat oppilaitoksen, jossa aikovat opintonsa suorittaa.(Hätönen,2006,24)

Opetussuunnitelma luo yhteistä organisaatiokulttuuria. Sillä on eheyttävä ja yhdistävä merkitys. Etenkin suurten koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelma on tärkeä sisäisen tiedottamisen väline.

Työelämälle opetussuunnitelma ja sen laadinta ovat arvokas tietolähde ja vaikuttamiskanava. Opetussuunnitelmassa tarkennetaan ja konkretisoidaan ammattikuvauksia ja ammattitaitovaatimuksia ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset tarpeet. Yhteistyössä työelämän edustajien kanssa laadittu opetussuunnitelma auttaa työelämän edustajia suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan mm. työssä oppimista ja edistää ammatitiosaamisen näyttöjen toteuttamista. Opetussuunnitelman laadinta edellyttää ja lisää eri koulutuksen järjestäjien välistä yhteistoimintaa. (Hätönen,2006,24)

Kehittämishankkeeni on opetussuunnitelman laatiminen tilkkutyökurssille, koska kansalaisopistolla ei ole opetussuunnitelmaa tälle kurssille.

Tilkkutyökurssi oli keväällä 2006 Joensuun seudun kansalaisopistossa Outokummussa ja tässä kehittämishankkeessani suunnittelin opintokokonaisuuden joka sisälsi erilaisia tilkkutyötekniikoita. Kurssi oli kestoaltaan 36 tuntia. Kurssilaiset kokoontuivat kerran viikossa tiistaisin kolme tuntia, eli kurssi kesti kaksitoista viikkoa. Kehittämishankkeeksi valitsin japanilaisen pujottelutekniikan, jonka osuus kurssista on noin seitsemän tuntia. Pujottelutekniikan opiskelu jakautui kolmelle opintokerralle viikon välein ja kullakin kerralla harjoiteltiin eri tekniikkaa.

2 Yleiskuva kansalaisopistosta

Kansalaisopintojen valtakunnallisen suosituksen suunnittelutyön taustalla on useita vuosituhatvuotisen vaihteeseen liittyviä keskusteluja ja pohdintoja, jotka kietoutuvat saman asiakokonaisuuden ympärille. Ydinasioina ja termeinä ovat olleet aktiivinen kansalaisuus, demokratia, sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys (VSOP- työryhmä, 2003, 5).

Globalisaatio on aiheuttanut sen, että tuttu ja turvallinen yhtenäiskulttuuri on pirstoutunut ja yhteisöllisyys on muuttanut muotoaan. Ihmiset joutuvat rakentamaan identiteettinsä ja etsimään kiinnekohtansa uusissa kulttuurisissa kokonaisuuksissa aikana, jota leimaa kiihtyvä muutos. Perinteinen toiminnallinen yhteisöllisyys on vähentynyt, ja rinnalle on tullut entistä vahvemmin sopimuksellisuuteen perustuvaa symbolista yhteisöllisyyttä. Se muokkaa eritavalla ihmisen identiteettiä ja moraalitajua kuin aikaisemmin. (VSOP-työryhmä,2003, 6)

Ihmisten kiinnostus yhteisiin asioihin on vähentynyt. Siihen vaikuttavat pitkäaikais-työttömyys, syrjäytyminen, työelämän kovat vaatimukset ja yleinen ilmapiiri, joka korostaa ihmisen yksilöllisyyttä. Teknologian kehittymisen ja teollistumisen myötä ihmiset ovat tottuneet saamaan kaiken valmiina, joten tekemisen tarvetta omille persoonallisille tuotteille on vain pienellä ryhmällä.

Harrastepohjaiseen osaamiseen kuuluu kyky toimia joustavasti työskentelytilanteissa. Ryhmään kuuluvat ihmiset ovat tulleet opiskelemaan eri lähtökohdista. Ikäjakauma saattaa olla suuri nuorista koululaisista aina iäkkäisiin senioreihin.. Heidän taitonsa ja kykynsä omaksua uutta ovat erilaiset. Heille on kertynyt elämäkokemuksen myötä kokemuksellista tietoa, joka tarjoaa rikkaan ja haasteellisen lähtökohdan opetus ja oppimistoiminnalle. Yhtymäkohdat arkielämän käytäntöihin ja ongelmiin edesauttavat ymmärtämään oppimista.

Yhteistyökyky ja vuorovaikutustaidot luovat opiskelutilanteeseen kaikkia huomioonot-tavan ilmapiirin, jolloin jokainen tuntee kuuluvansa ryhmään tasavertaisena jäsenenä ja näin työskentelyn onnistumiselle on luotu hyvät edellytykset. Ryhmän koosta riip-

puu, miten aikaa riittää yksittäiselle opiskelijalle. Silloin kun ryhmä on suuri ja hyvin heterogeeninen, opettaminen vaatii paineensietokykyä ja myöskin itsensä hallintaa. Huolellinen valmistautuminen uuden asian opettamiseen on tärkeä. Se vaatii tiedonhankintaa ja mallitöiden tekemistä. Kun valmistelut on tehty huolella, on uusikin tekniikka helpompi neuvoa opiskelijoille, jotka eivät ole aikaisemmin tehneet tekstiilitöitä.

Työskentelyolosuhteiden järjestäminen mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi, työvälineitten sekä materiaalin varaaminen ovat työn aloituksen kannalta ratkaisevia. Selkeät tehtävänannot ja hyvä organisointikyky silloin kun työt ovat jokaisella erivaiheissa, auttavat selviytymään joskus hyvinkin työläistä tilanteista.

Ammattitaidon ylläpitäminen vaatii jatkuvaa opiskelua, uusien tekniikoiden oppimista sekä kykyä yhdistellä vanhoja perinteisiä työtapoja uusiin trendivirtauksiin. Se on myös taitoa luoda uutta ja jättää pois sellaista, joka on osoittautunut vähemmän tarpeelliseksi.

Outokummussa tekstiilityöryhmiin ei ole kuulunut muita kuin suomenkielisiä opiskelijoita. Kielitaitoa kuitenkin tarvitaan silloin, kun etsitään tietoja esim. englanninkielisistä lähdeeteoksista.

Tietotekniikan hallinta edesauttaa opiskelumateriaalin laadinnassa. Tietotekniikalla olisi paljonkin annettavaa opiskeluryhmille, mutta tietokoneita ei tällä hetkellä ainkaan ole mahdollista käyttää opiskeluryhmissä, kun niitä ei ole.

Joensuun seudun kansalaisopisto aloitti 2.1.2006 toimintansa kuuden kunnan alueella. Mukana ovat Eno, Joensuu, Kontiolahti, Liperi, Polvijärvi ja Outokumpu. Seutuopiston perustaminen luo edellytykset sisällöltään kattavaan opetukseen.

Joensuun seudun kansalaisopisto on opetuksen laajuudella mitattuna maamme suurin seudullinen ja kolmanneksi suurin kaikkiaan. Opiston alueella, joka lännessä rajoittuu Täyssinän ja idässä Moskovan rauhan rajaan, on enimmillään toiminut samanaikaisesti kahdeksan eri opistoa. Sen vuoksi opiston lyhyenkin tulevaisuuden historian kirjoittaminen on vaikeaa. Kevätlukukauden kokemuksen perusteella voi arvioida, että

useimmat etukäteen arvioiduista mahdollisuuksista voi toteutua. On syytä korostaa, että toiminnan luonteesta johtuen opistopalveluiden organisointi ja toteuttaminen poikkeaa aivan ratkaisevasti lähes kaikista kuntapalveluista. Kunkin opistoalueen kunta määrittää alueellaan opetuksen laajuuden.

Joensuun seudun kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille erilaisia tekstiilityönkursseja. Tekstiilityöhön kuuluu ompelu, kirjonta, kudonta, kädentaidon monitoimiryhmät ja tilkkutyö.

Tilkkutyökurssit ovat olleet suosittuja ja opiskelu on ollut innostavaa. Kurssit ovat yleensä kestoaltaan koko lukukauden kestäviä. Opiskelijat hakeutuvat tilkkutyöryhmään harrastepohjalta, joten ryhmä on hyvin heterogeeninen niin iän kuin koulutuksensakin puolesta. Ryhmän jäsenet ovat hyvin eritasoisia, eri-ikäisiä ja oppimistavoitteet ovat jokaisella erilaiset. Ryhmässä on koululaisia, työssä olevia ja eläkeläisiä. Kaikki opiskelijat ovat olleet naisia. Kaikille heille on yhteistä käsillä tekemisen tarve ja oman luovuuden rajojen etsiminen. Opiskelijat ovat hyvin motivoituneita opiskelemaan uusia asioita. He tuntuvat saavansa elämäänsä uusia virikkeitä ja nauttivat tekemistään töistä.

Monet opiskelijat tulevat kansalaisopistoon opiskelemaan sen jälkeen kun he ovat jo suorittaneet jonkin ammatillisen tutkinnon. Näin kansalaisopisto tarjoaa oman tien elinikäiseen oppimiseen.

Outokummun kansalaisopistossa tilkkutöiden opetusta on ollut jo yli kymmenen vuoden ajan. Jotkut opiskelijat ovat olleet mukana jo pitempäänkin, mutta uusia opiskelijoita tulee mukaan vuosittain. Opetuksessa pyrin ottamaan kunkin opiskelijan lähtöta-son ja pyrin antamaan myös yksilökohtaista ohjausta tarpeen mukaan.

3 Tilkkutyökurssin tavoitteet

Yhdeksi tärkeäksi tilkkutyökurssin tavoitteeksi nousee asiakastyytyväisyys ja merkityksellisten oppimiskokemusten tarjoaminen. Oppiminen perustuu opiskelijoiden omaan mielenkiintoon ja itsensä kehittämisen haluun. Motiivina heillä saattaa olla halu löytää keinoja selviytyä oman elämänsä haasteista. Jotkut tulevat opiskelemaan tilkkutyötekniikoita, jota he voisivat hyödyntää omassa yritystoiminnassaan esim. pienituloiset käsityöyrittäjät. Opiskelemaan voi hakeutua myös henkilöitä, joille ryhmään tuleminen on tarve kuulua johonkin sosiaaliseen yhteisöön.

Opistot joutuvat entistä selvemmin perustelemaan kuntalaisille päättäjille, miksi niillekin pitäisi myöntää julkista rahoitusta. Samalla asiakastyytyväisyys on noussut entistä tärkeämmäksi toimintaa ohjaavaksi tekijäksi – palveluja myydään niille, jotka osaa- vat niitä pyytää ja kykenevät maksamaan niistä mahdollisimman hyvän hin- nan.(Sihvonen,1995, 163)

Vapaa sivistystyö on löytöretkeä omaan persoonaan ja toisaalta yhdessä tekemistä yhteiseksi koettujen päämäärien puolesta. Tavoitteena on ,että opiskelijat saavat monipuoliset perustiedot ja taidot tilkkutöiden tekemiseen, jotta he voivat jatkaa työskente- lyä omatoimisesti vapaa aikanaan. Lisäksi opiskelussa korostetaan esteettisen tajun ja luovuuden kehittymistä.

Tavoitteenani on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoo- nallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteistyössä sekä edistää tasa- arvon toteuttamista yhä monikulttuurisemmaksi muuttuvassa yhteiskunnassamme. Kun käsityön arvostus on lisääntynyt, niin vaatimukset työn ohjaamiselle ovat kasva- neet. Opetuskokonaisuudella pyrin uuden erikoistekniikan hallintaan ja sen opettami- seen asiakkaille.

Jokaiseen tekniikkaan liittyy pieni harjoitustyö, joka tehdään ohjatusti opiskelukerran aikana. Työtä voi jatkaa kotona ja tehdä useampiakin muunnoksia sillä harjoitus tekee mestarin. Tilkkutyön eräänä erityispiirteenä on tarkkuus ja täsmällisyys blokkien om- pelussa, jotta kokonaisuudesta tulisi halutun muotoinen.

Harjoitustöitä tarkastellaan joko kurssikerran lopussa tai seuraavan kerran alussa. Harjoitustöiden tekemisen tavoitteena on oppia tekniikka, jota voi soveltaa varsinaiseen vapaavalintaiseen työhön. Tavoitteena on myös saada teoria tietoa ja käytännön taitoja.

Kurssin tarkoituksena on oppia yhdistämään erilaisia tekniikoita toisiinsa. Materiaalin ja värin valinnan sopivuutta toisiinsa pyrin ohjaamaan niin että työstä tulisi mahdollisimman tarkoituksenmukainen ja esteettisesti kaunis. Kun työ on valmis, opiskelija esittelee työnsä ja arvioi omaa onnistumistaan.

4 Tilkkutöiden kurssisuunnitelman laadintaan vaikuttaneita periaatteita

4.1 Tehtävä ja arvolähtökohdat

Lain mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa. (L21.8.1998/632, 1§)

Lain mukaan kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. (L21.8.1998/632, 2§)

4.2 Ihmiskäsitys

Ihmiskäsitys on kasvatuksen ja opetuksen perusta. Opetussuunnitelman lähtökohtana on, että jokainen ihminen on arvokas ja ainutkertainen. Jokaisella on oikeus ihmisarvoiseen elämään ja ihmisarvoiseen työhön sekä tasa-arvoisiin mahdollisuuksiin opiskella. Ihmisen perusolemukseen kuuluu pyrkimys hyvään ja itsensä kehittämiseen. Täl-

lainen ihmiskäsitys korostaa opiskelijan roolia aktiivisena toimijana, joka on halukas oppimaan ja kehittymään. (Hätönen, 2006, 35)

Ihmiskäsitys on osa maailmankuvaa ja se on opetuksen perusta. Ihmisen käsitys itsestään ja ympäristöstään heijastuu kaikkeen hänen toimintaansa. Yksilöiden välillä on eroja, se tuo rikkautta kanssakäymiseen ja opettaa meitä hyväksymään, kunnioittamaan sekä puolustamaan eritavalla toimivia ihmisiä. Ihminen pyrkii kehittämään itseään ja oppimaan uusia asioita. Hän joutuu tekemään valintoja omien mielenkiinnon kohteiden välillä.

4.3 Tietokäsitys

Opetussuunnitelmaan vaikuttavat käsitykset tiedosta ja oppimisesta. Ammatillinen osaaminen on ammattiteorian ja käytännön taitojen integroitunut kokonaisuus, joka näkyy sujuvana toimintana, käytännön taitona ja kyynä ratkaista ongelmia työtilanteissa. Ammatilliseen toimintaan sisältyvät tiedollinen perusta, harjaantumisen kautta muodostunut käytännön taito sekä myös ”äänetön” tieto, tunteista, kokemuksista ja oivallusta. Osaamisen piirteitä ovat lisäksi oman osaamisen arviointitaito, itsenäinen ongelmanratkaisukyky sekä kyky suhtautua tietoon kriittisesti ja oppia uutta kokemuksesta hyödyntäen. Ammatissa kehittyminen ja työkäytäntöjen uudistaminen sekä muuttuvat työelämän vaatimukset edellyttävät itsearviointi- ja oppimistaitoja ja halua oppia jatkuvasti lisää.

Arkipäivän työskentelyssä ammatillinen osaaminen näkyy tehokkaana toimintana ja kyynä tehdä luovia ratkaisuja ja toimia tarkoituksenmukaisesti. Ammatilliseen osaamiseen liittyy myös hiljaista tietoa, joka on saatu omien kokemusten ja oivallusten kautta. Osaamiseen kuuluu myös ongelmanratkaisutaito ja kyky selviytyä erilaisista ongelmatilanteista.

Tänä päivänä tiedon tulva on valtava, on pystyttävä valikoimaan tarpeellinen tieto ja erotettava mikä on olennaista. Ammatilliseen osaamiseen kuuluu myös tietotekniikan hyödyntäminen ja omien taitojen ylläpitäminen tälläkin alueella ja uuden materiaalin tuottaminen.

4.4 Oppimiskäsitys

Nykyinen oppimiskäsitys korostaa opiskelijan aktiivista roolia oman tieto- ja taitorakenteensa jäsentäjänä, tiedonhankkijana ja arvioijana. Oppiminen merkitsee aikaisempien ajatus- ja toimintamallien uudelleenjärjestämistä ja täydentämistä. Opiskelijan tulee voida yhdistää uusi tieto omaan aiempaan tietoonsa. Ymmärrys syntyy, kun opiskelija aktiivisesti valikoi tietoa ja muodostaa oman käsityksensä asiasta. Opiskelija on itse vastuussa oppimisestaan.

Syvällinen oppiminen vaatii mahdollisuutta käsitellä oppimiskokemuksia yhdessä kokeneiden työntekijöiden ja opettajien kanssa. Opiskelija, hänen yksilölliset kokemuksensa ja yksilöllinen opiskelutyylinsä tulee ottaa huomioon ohjauksessa. Yhdessä tekeminen ja yhdessä muiden kanssa oppiminen on yhä tärkeämpää. Ammatin oppiminen on kiinteästi sidoksissa työn sisältöön ja toimintaympäristöön. Taitojen oppiminen edellyttää, että opiskelijalla on mahdollisuus pureutua työn sisältöön ja ammatilliseen toimintaan, jotta hän voi sisäistää työsuorituksen vaiheet ja harjaantua sujuvaan toimintaan. (Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet, liiteosa, 1999-2005)

Elinikäisen oppimiseen pohjautuva näkemys oppimisessa korostaa ihmisen henkisen kehittymisprosessin jatkumista läpi eliniän. Elinikäinen oppiminen voidaan ymmärtää prosessina, joka perustuu taitoihin oppia. Tiedostaminen on oppimisen perusedellytys. Tietoinen oman toiminnan arviointi (reflektointi) tarkoittaa kaikenlaista oppimisen omakohtaisuuden, aikaisempien kokemusten ja tietojen, omaehtoisen toiminnan ja aktiivisuuden korostamista. Reflektiivisyys merkitsee ammatillisen itsetuntemuksen kasvua, ja se edistää yksilöllisten työskentely- ja oppimistyylien löytymistä. (Hätönen, 2006, 37)

Opiskelijan tulee olla aktiivinen tiedonhankkija koko elinikäisen oppimisen aikana. Hänen tulee osata arvioida saamaansa tietoa ja käsitellä sitä aikaisemmin opitun pohjalta. Opiskelijan pitäisi olla myös kykyä toimia yhteistyössä ympärillä olevien muiden henkilöiden kanssa. Opiskelijalla tulee olla myös itsearviointitaitoja, että hän pääsisi opiskelussaan mahdollisimman hyvään tulokseen. Nykyään myös korostetaan tii-

mityön merkitystä, jossa useampien henkilöiden kokemus ja tieto-taito auttaa asian ymmärtämisessä.

Minäkäsitys sisältää kaikki ne havainnot, tiedot, taidot ja uskomukset, jotka yksilö liittää itseensä: käsitykset omista luonteenpiirteistä, kyvyistä, käsitykset itsestä suhteessa muihin ja ympäristöön. Minäkäsitys kehittyy sosiaalisessa vuorovaikutuksessa erityisesti ympäristön tärkeiden ihmisten kanssa.(Koppinen, Korpinen, Pollari,1994,115)

Tilkkutöiden tekeminen on sosiaalista kanssakäymistä, ideoiden vaihtoa ja mielihyvää tuottavaa tekemistä.

5 Arviointi

Arvioinnin tarkoituksena on tukea vapaan sivistystyön kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä (L21.8.1998/632).

Arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle tietoa oppimisen etenemisestä koulutuksen aikana ja sen päättyessä. Arvioinnin tulee tukea opiskelija myönteisen minäkuvan kehittymistä ja luottamusta omiin kykyihinsä.

Arvioinnin tarkoituksena on , että opiskelija tiedostaa oppimansa, tunnistaa vahvuutensa ja voi lisätä sellaisia tietoja ja kehittää sellaisia taitoja, joissa hän kokee tarvitsevänsä vielä uutta osaamista.

Kansalaisopistojen arviointi pohjaa itsearviointiin, joka tukee itseohjautuvuuden periaatteen, sekä opiskelijälähtöisyyden toteutumista : itsearvioinnin lähtökohtana on usko ihmisen omaan kykyyn ratkaista itseään koskevia asioita. Sen tehtävänä on tukea yksilötasolla tapahtuvaa oppimista, toiminnan kehittämistä ja arviointia. Itsearvioinnissa kyse on oman toiminnan analyysistä suhteessa tavoitteisiin ja tuloksiin. (VSOP-työryhmä,2003, 20)

Palaute tapahtuu käytännön tilanteiden kautta. Arviointi perustuu harjoitustöiden edessä opiskelijan omaan itsearviointiin sekä vertaisopiskelijan että opettajan kanssa käytyyn keskusteluun. Opiskelijan on saatava rehellistä, kannustavaa ja myönteistä palautetta.

Opiskelijat arvioivat omaa osaamista asettamaansa tavoitteeseensa sekä yhteisesti annettuun tehtävään. Kun opettaja arvioi kurssin aikana opiskelijoiden oppimista, hän samalla arvio myös omaa opetustaan oppimistilanteiden järjestäjänä ja oppimisen ohjaajana. Opintoryhmä on ikään kuin peili, josta näkee oman opetuksensa kuvan. Opettajan itsearviointiin kuuluu lisäksi koko opiston opetuksen kehittäminen. Mitään muutosta ei voida saada aikaan, ellei muutoshalu lähde jokaisesta opettajasta itseltään. (Sihvonen, 1995, 167)

6 Pohdinta

Mielestäni tämä kehittämishanke on tuonut tekstiilityöhön uutta kiinnostavuutta, jolloin saadaan uusia opiskelijoita ryhmiin. Opetussuunnitelman tekeminen on tuonut uutta sisältöä työhöni varsinkin kun tämä tekniikka oli ajan trendi. Uudet ideat herättävät mielenkiintoa tekstiilitöitä kohtaan. Oma paneutuminen asiaan lisää omaa ammattitaitoa ja kykyä tuoda asia opiskelijoille kiinnostavalla ja innostavalla tavalla.

Tilkkutyönkurssin uusi tekniikka, asia, rikastuttaa aihetta, siitä on hyötyä itselle kuin myös opiskelijoille. Uuteen tekniikkaan hankittu tieto sen opetteleminen ja sisäistäminen ensin itse, on aikaa vievää puuhaa. Siinä on moninkertainen työmäärä verrattuna jos olisi mahdollisuus mennä kursseille itse.

Kurssin ajankohta on ilta, niin kuin monesti harrasteaineissa on. Se saattaa eräiden kohdalla vaikuttaa vireystilaan. Päiväryhmien opiskelijamäärä on ollut hieman suurempi kuin iltaryhmien. Katson sen johtuvan opiskelijoiden iästä sekä työssä olevien määrästä sekä pitkistä matkoista.

Ennalta suunnittelun koen hyvin tärkeäksi, jotta opetustilanteesta tulisi kiireetöntä ja yksilöllistä sekä oppimiskokemuksesta tulisi miellyttävä. Myös kurssin aikataulussa pitää olla jouston varaa, koska lähtötaso on jokaisella opiskelijalla erilainen.

Seutuopiston kurssien hinnat ovat kohonneet. Se tuo lisää painetta kurssien sisällön valintaan. Kun opiskelija maksaa, hän myös nykyisin osaa vaatia vastinetta rahoilleen. Siksi kurssitarjontaa tulee tarkoin harkita. Täytyy pohtia mitä vanhaa kannattaa säilyttää ja missä määrin uutta voidaan ottaa mukaan. Tavoitteenani on ollut tuoda joka kurssille aina uusia ideoita, koska se tuo opiskelijoille uutta intoa.

Kurssin pitäminen oli mielestäni mielenkiintoinen ja haastava tehtävä. Huomasin että uusi tekniikka kiinnosti monia opiskelijoita ja he pystyivät tekemään todella vaativia käyttö- ja taidetekstiilejä.

Tätä opetussuunnitelmatyötäni, kehittämishankettani, aion viedä koko Joensuun seutuopiston kuntiin auttamaan tekstiilityön opettajia, koska työmme on hyvin laaja-alaista ja erittäin monia tekniikoita sisältävää. Toivon ,että tällaisia suunnitelmia tehtäisiin myös muihin tekstiilityön osa-alueisiin, että kurssi sisällöt olisivat jokseenkin yhteneväisiä. Se toisi myös helpotusta opettajan työhön. Kansalaisopiston opetussuunnitelmat toimisivat myös markkinointi keinona uusien opiskelijoiden saamiseksi ryhmiin.

Lähteet:

Ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet, liiteosa, 1999-2005

Craft Message, Meshworks with Fabrics 1997 (s 7,8,9,11,17,28), Printed in Japan, Sumiko Maenda

Hätönen Heljä,2006, Eläköön opetussuunnitelma 2, Saarijärven Offset Oy, Saarijärvi

Koppinen, Korpinen, Pollari,1994, Arviointi oppimisen tukena, Werner Söderström osakeyhtiö, Porvoo-Helsinki-Juva

Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632

Sihvonen Juha, Aikuiskasvatuksen arviointi,1995,Aikuiskasvatuksen 36.vuosikirja,Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura

VSOP-työryhmä,2003,Suositus vapaan sivistystyön kansalaisopinnoista, Kirjapaino Kopio Niini

1. Yleistä tilkkutöistä

Miksi tilkkutöitä tehdään? Tilkkutöiden tekemiseen löytyy yhtä monta syytä kuin teki-
jää. Tilkkutyön tehtävä voi olla yksinkertaisesti pitää joku tai jokin lämpimänä. Tilkku-
kutyö voi olla kopio vanhasta työstä, kunnia osoitus menneille ajoille tai innovatiivi-
nen tulkinta, joka on yhtä aikaa ylistää vanhoja työtapoja ja esittelee nykyajan saavu-
tuksia. Tilkkutyö voi kertoa tekijästään ja hänen elämästään tavalla, joka ei millään
muulla keinolla ole mahdollista. Tilkkutyö voi olla kuvioiden ja pintarakenteen leik-
kiä, joka on syntynyt pelkästään kokeilun ja kauniin lopputuloksen tuottamasta nau-
tinnosta.

Miksi tilkkutyöt ovat niin suosittuja? Ehkäpä siksi, että niillä on niin monet kasvot.
Ehkä siksi, että ne voivat olla, jolleivät nyt kaikkein tärkeintä kaikille ihmisille, aina-
kin jollain tapaa merkityksellisiä melkein kaikille. Tilkkutyö on niitä harvoja ilmaisu-
muotoja, jolla on voimaa yhdistää ja miellyttää, sekä niitä jotka rakastavat käytännöl-
listä, että niitä, jotka rakastavat menneisyyttä, ja niitä jotka katsovat tulevaisuuteen.

2 Joensuun seudun kansalaisopiston tilkkutyökurssin japanilaisen pujottelun toteutus, sisältö ja tavoitteet

Oma oppimiskäsitykseni perustuu humanistis- konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen.
Käsitykseni mukaan oppiminen on tietojen ja kokonaisuuksien muokkaamista. Opetus
on joiltaan osin epäsuoraa vaikuttamista, opiskelijoilla on mahdollisuus toimia yhteis-
työssä ja vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Tarkoituksena on tuottaa myönteinen
oppimiskokemus opiskelijoille niin, että kaikki järjestelyt ovat luokkatilassa hyvät.
Myönteinen palaute oppimistilanteen aikana pitää yllä motivaatiota ja synnyttää onnis-
tumisen hedelmiä. Eteneminen tapahtuu pieninä kokonaisuuksina tekemisen kautta.

Opettajan tehtävä vapaassa sivistystyössä perustuu pitkälti ajatukseen oppijasta itse-
näisenä subjektina, jonka opintoja opettaja tukee.

Japanilaisen pujottelutekniikan oppimisprosessin etenemisvaiheet:

- Motivointi, mielenkiinnon herättäminen uuteen tekniikkaan
- Orientointi, aiheeseen tutustuminen
- Uuden tiedon esille tuominen, jolloin tutustutaan suunnittelemaani kurssiaineistoon teoriassa, mallitilkkujen, kuvien ja keskustelun avulla. Teoria jakson jälkeen jokainen aloittaa yksilöllisen työskentelyn, opiskelija tekee harjoitustyön ohjeiden mukaan.
- Harjoittelutyön jälkeen opiskelija aloittaa jatko- ohjeiden mukaan varsinaisen työnsä.
- Arviointi, jota tapahtuu koko ajan työn edetessä keskustellen vuorovaikutuksessa opettajan tai vertaisopiskelijan kanssa, tapahtuu myönteisessä ilmapiirissä.

Tilkkutyökurssin kesto on 36 tuntia, josta japanilaisen pujottelutekniikan osuus on n.7 tuntia. Kurssilla suunnitellaan ja valmistetaan erilaisia tilkkutöitä kierrätysmateriaalista kuten farkuista, pellavasta, pitsilakanoista, pyyheliinakirjonnoista ym. ja tietysti uusista kankaista.

Uusia tilkkutyötekniikoita opetellaan opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan

- hirsimökkitekniikka
- kaitaletekniikka
- taittelutekniikka
- kalanruototekniikka
- crazy-tekniikka
- japanilainen pujottelu 7h
- 1.palttinapujottelu
- 2.palikkapujottelu
- 3.tähtipujottelu

2.1 Yleistä japanilaisesta pujottelutekniikasta

Tämä osio sisältää orientoinnin, jolloin opiskelijalle syntyy kuva japanilaisesta pujottelusta ja sen erilaisuudesta muuhun tilkkutyöhön verrattuna.

Japanilainen pujottelutekniikka on nauhojen pujottelua eikä ompelua niin kuin perinteisessä tilkkutyössä. Tärkeää on myös käydä läpi väriopin perusasioita, että opiskelijat ymmärtäisivät värien valinnan vaikuttavan lopputulokseen.

2.1.1 Palttinapujottelu

Käydään läpi mitä tarvikkeita pujottelussa tarvitaan, sekä valitaan kankaiden värit ja tutustutaan pujotusohjeisiin. Tavoitteena on, että kurssilaiset osaavat valmistaa pujotuksen itsenäisesti ja oppivat käyttämään tarvittavia työvälineitä.

2.1.2 Palikkapujottelu

Samoin kuin edellisessä käydään läpi mitä tarvikkeita pujottelussa tarvitaan. alitaan kankaiden värit. Värejä tulee olla kolme; tumma, vaalea ja keskitumma. Värienvälyntä on tärkeää, että työhön tulee kolmiulotteellinen vaikutelma, joka on tämän tekniikan ydin asia. Tavoitteena on onnistuneen väriarinnan avulla valmistaa hyvä lopputulos.

2.1.3 Tähtipujottelu

Samoin kuin edellisissä pujotuksissa käydään läpi mitä tarvikkeita pujottelussa tarvitaan ja valitaan kankaiden värit oman mieltymyksen mukaan joko kaksi tai kolme. Tavoitteena on kangassuikaleita pujottamalla saada tähtikuvio aikaan.

2.2 Eri tekniikoiden tavoitteet

Opiskelija osaa käyttää keskeisiä käsityövälineitä, koneita, laitteita ja menetelmiä. Hän osaa tulkita työohjeita ja piirustuksia. Hän osaa soveltaa pujotustekniikoita ja oppii valmistamaan työn alusta loppuun. Hän kehittää teknistä osaamista ja kädentaitoja. Hän oppii muoto- ja värisomittelun perusasioita sekä kädenmotoriikan ja esteettisen silmän arvion.

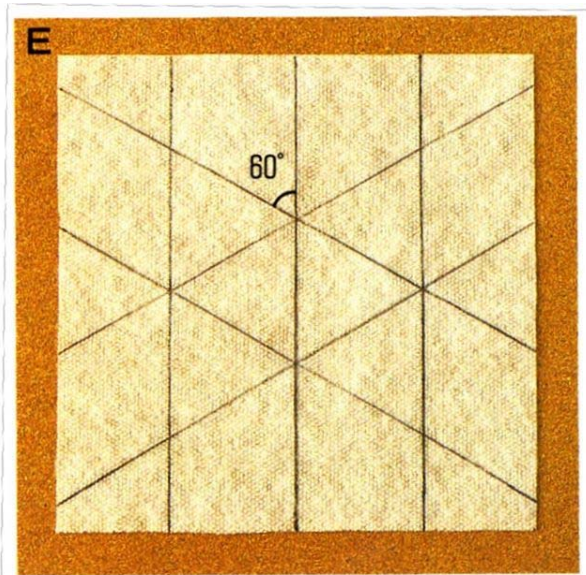
Arviointi tuottaa tietoa työn laadusta ja valituista työmenetelmistä.

LIITE 2. Kuvaesitys, japanilainen pujottelu

TARVIKKEET:

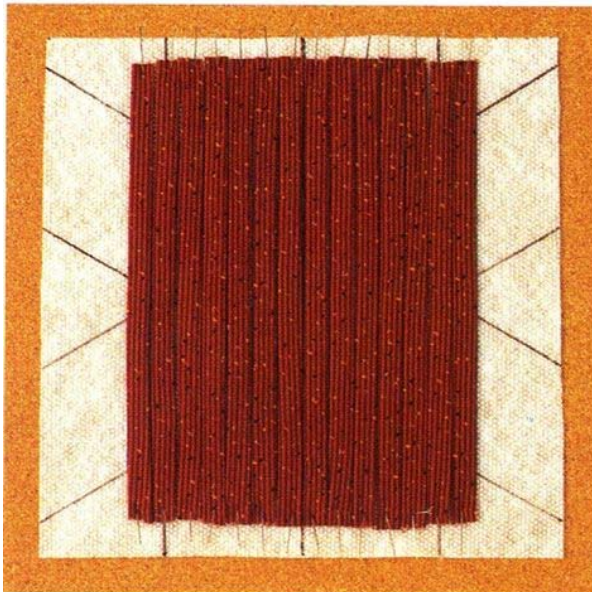
- erilaisia nauhoja tai pallistaja nauhojen valmistusta varten
- pohjakangas esim. vanha lakana
- kaksipuoleinen liimakangas
- nuppineuloja
- ryijyneula tai kinnasneula tai hakaneula
- sakset
- tilkkuleikkuri, alusta ja viivain
- maalanteippi
- silitysrauta
- ompeelukone
- lyijykynä, asteviivain
- korkkilevy tai muu alusta, jossa nuppineulat pysyvät

Japanilainen pujottelu, PORTAAT (Palikka)



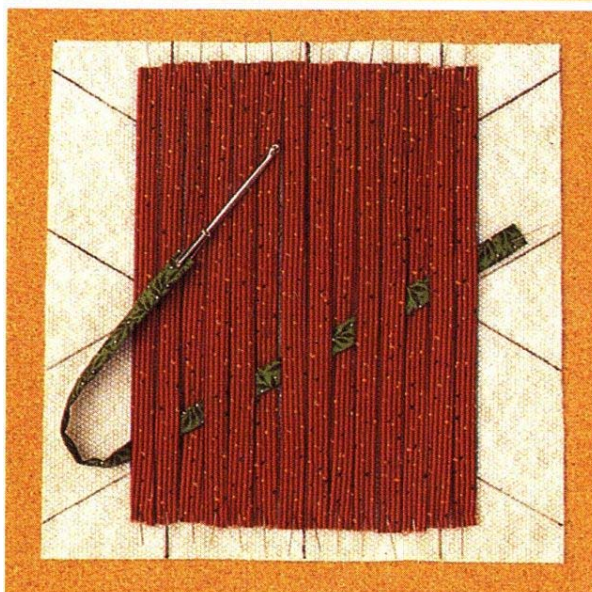
Piirrä pohjakankaalle apuviivat

- Pystysuora ja kaksi vinoa viivaa 60 asteen kulmassa
- Kiinnitä pohjakankaan päälle kaksipuoleinen tukikangas silittämällä



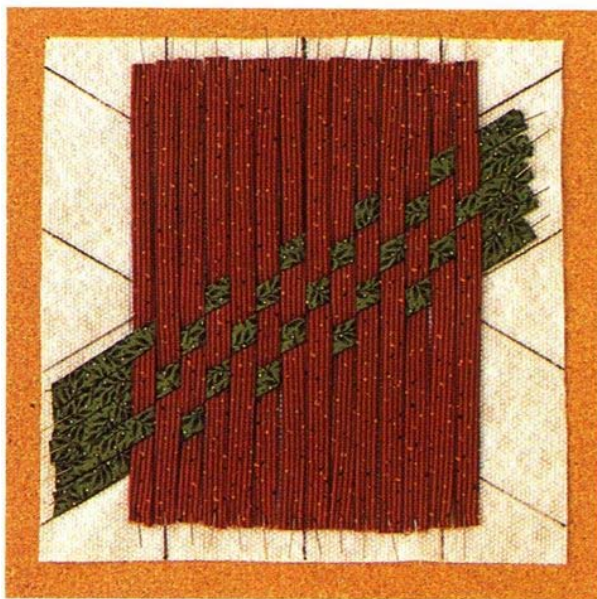
Pingota loiminauhat neulojen avulla

- loiminauhat vieri-viereen pystysuoraan
- nuppineulalla molemmista päistä



Pujota kude

- Pystysuoraan nähden 60 asteen kulmassa (ktso apuviiva)
- Ensimmäinen kude pujotetaan aina *kahden alta, yhden päältä*
- Neuloilla kiinni molemmista päistä



Seuraava kude

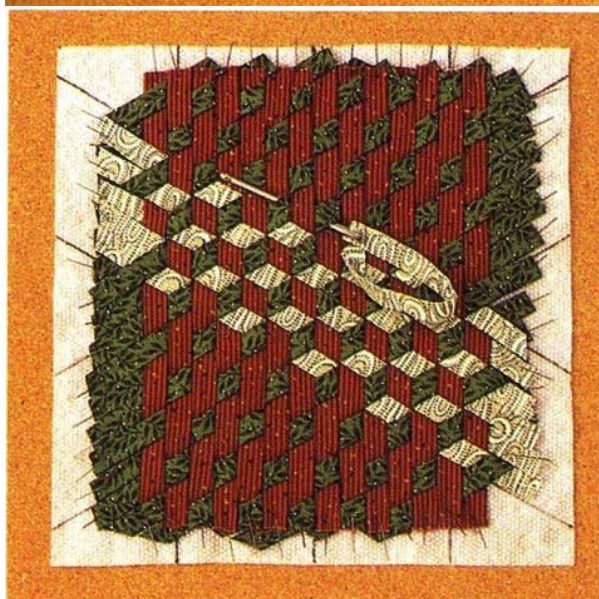
- Seuraavan kuteen aloitus siirtyy aina yhden loimen eteenpäin
- Yhden yli, kaksi alta, yhden yli, kaksi alt ...
- Kiinnitä kude neuloilla
- Jatka näin työn loppuun asti

- Seuraava alkaa siis: *yhden ali, yhden yli, kaksi ali, yksi yi, kaksi alta* ...
- ja seuraava alkaa: *kahden ali, yhden yli, kahden ali...*

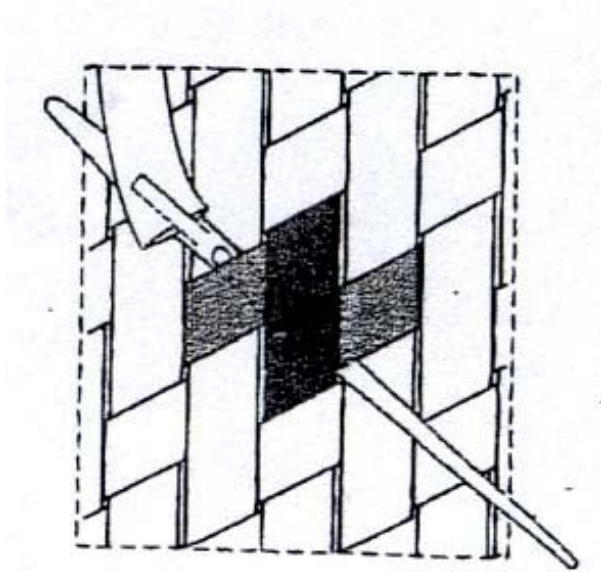


Toinen, erivärinen kude

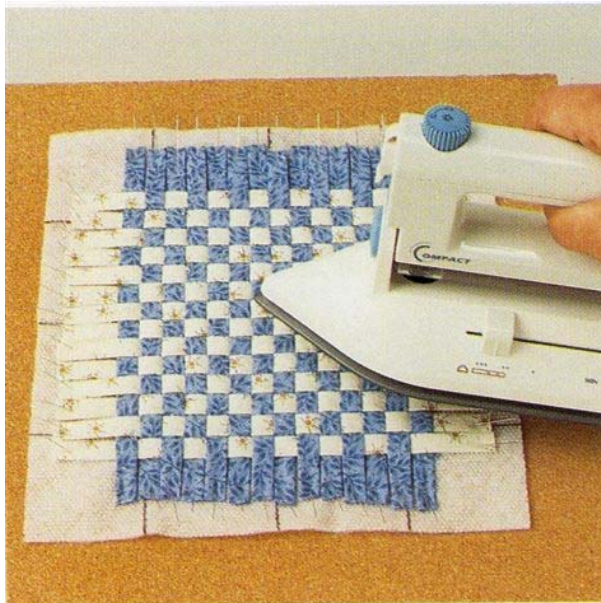
- Pujotetaan pystysuoraan nähden 60 asteen kulmassa apuviivan mukaan
- Vastakkaiseen suuntaan kuin ensimmäisen värinen kude
- Ensimmäiseen *kuteeseen* nähden 2 alta, 1 päältä
- Pohjalla oleva loimi kulkee mukana "itsestään"



- Aloitus siirtyy kuten ensimmäisellä kuteella

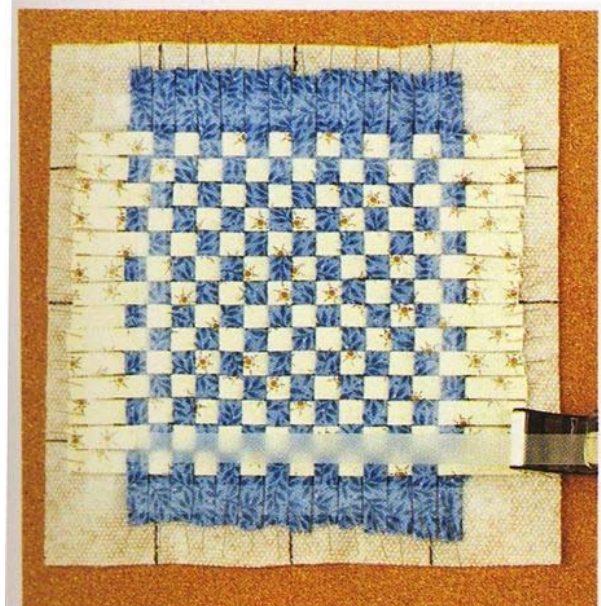


- Suurennos toisen kuteen pujottelusta



Silitä pujottelu kiinni tukikankaaseen

- Silitä pujottelun päältä, jolloin se tarttuu alla olevaan tukikankaaseen



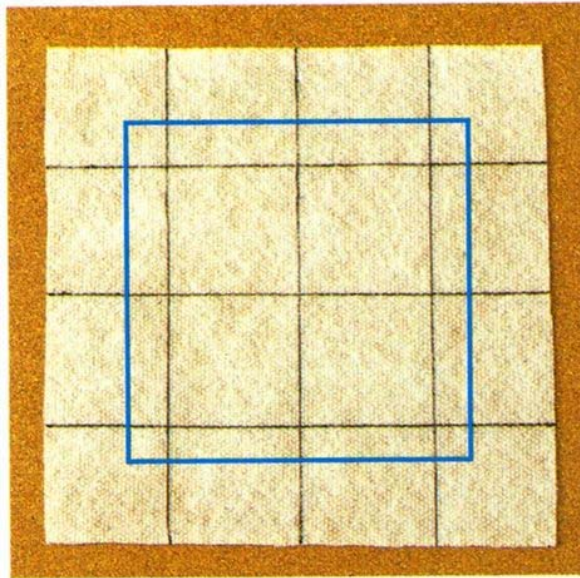
Vaihda nuppineulat teippiin

- teippaa pujottelun reunat maalarinteipillä
 - poista nuppineulat varovasti
 - ompele työn ympäri läheltä teippausta
 - poista teipit



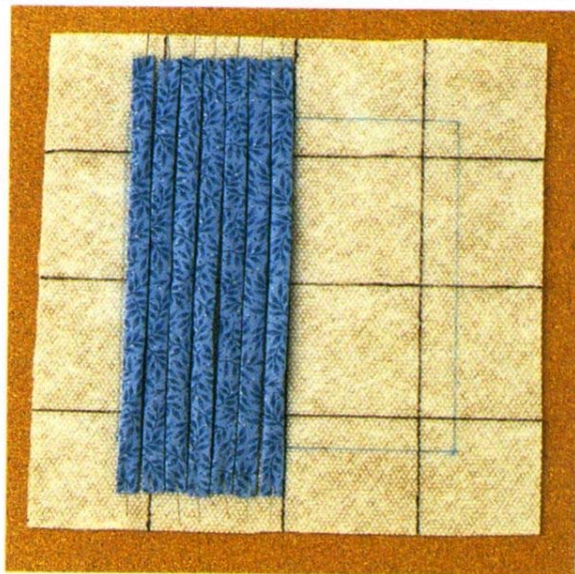
Työ on valmis edelleen käytettäväksi
- laukkuun, kirjan kanteen, tilkkutyöhön

Japanilainen pujottelu, PALTTINA



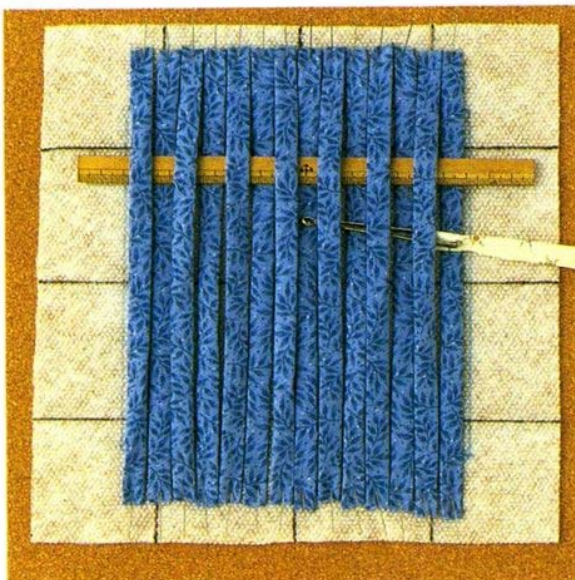
Piirrä pohjakankaalle apuviivat

- Pystysuora ja vaakasuora viiva lyijykynällä
- Kiinnitä pohjakankaan päälle kaksipuoleinen tukikangas silittämällä



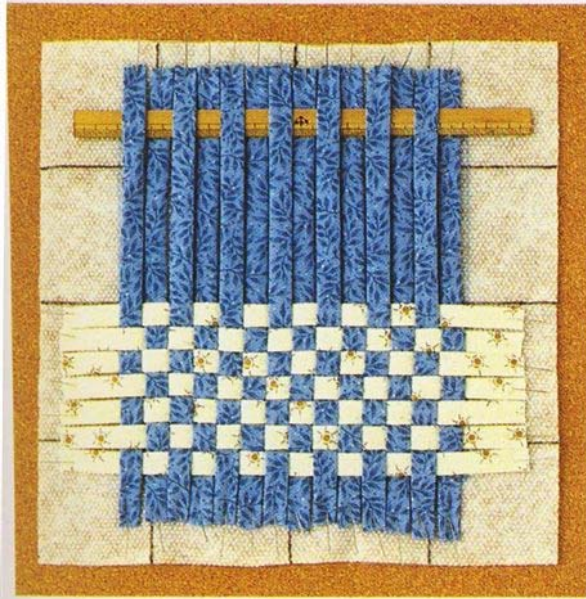
Pingota loiminauhat neulojen avulla

- loiminauhat vieri-viereen
- nuppineulalla molemmista päistä



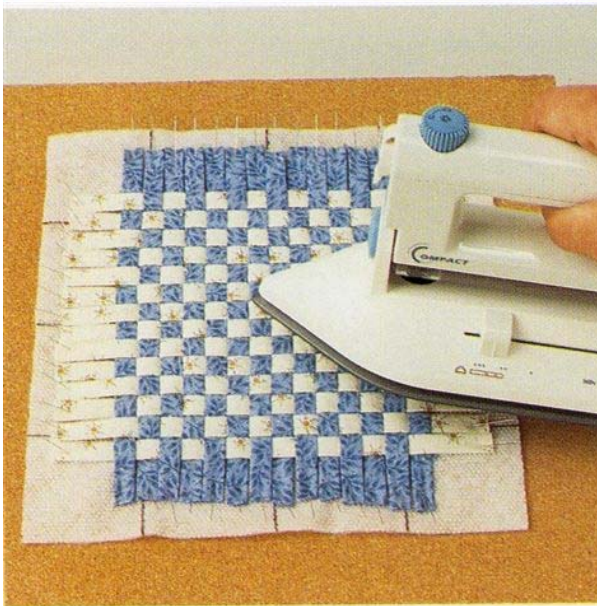
Pujota kude

- Yhden yli, yhden ali, yhden yli ...
- Neuloilla kiinni molemmista päistä



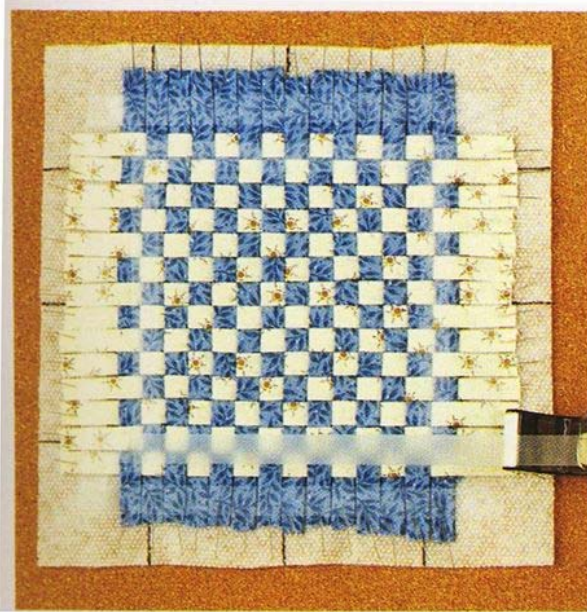
Joka toinen kude päinvastoin

- Yhden ali, yhden yli, yhden ali ...
- Kiinnitä kuden neuloilla
- Jatka näin työn loppuun asti



Silitä pujottelu kiinni tukikankaaseen

- Silitä pujottelun päältä, jolloin se tarttuu alla olevaan tukikankaaseen



Vaihda nuppineulat teippiin

- teippaa pujottelun reunat maalarinteipillä
- poista nuppineulat varovasti
- ompele työn ympäri läheltä teippausta
- poista teipit



Työ on valmis edelleen käytettäväksi

- laukkuun, kirjan kanteen, tilkkutyöhön

Kuvat: Craft Message, Meshworks with Fabrics (s. 7,8,9,11,17,28)